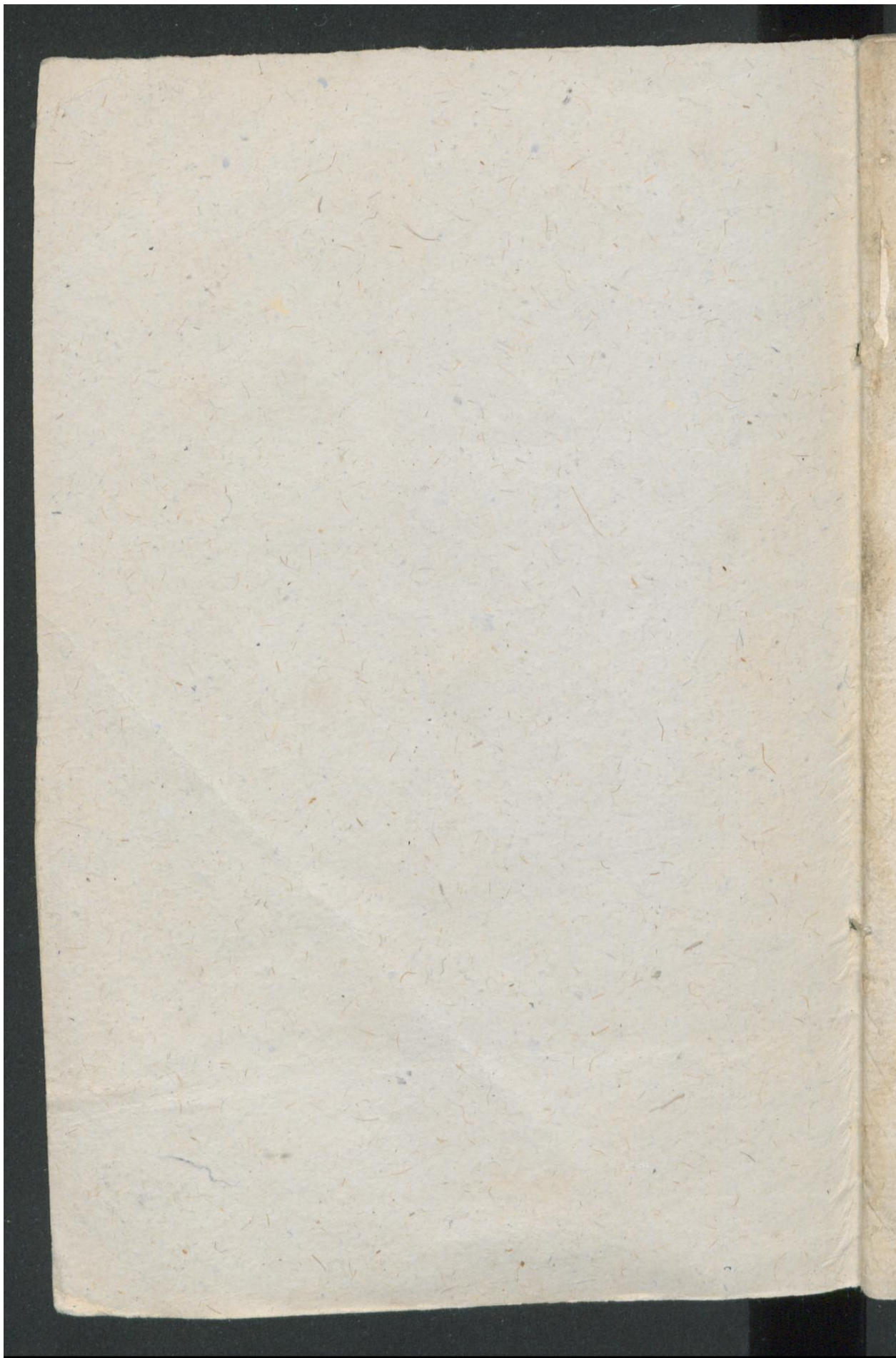

PAMFLET

426

W 407

Een
Vriendlijcke ver=
maninghe tot allen Liefheb=
bers der Orpheyt ende des Re=
ligions-vreden.

2165

Esa. 57. ver. 19.

Ick scheppē ende make die woorden der lippen / om vrede te ver= condighen / so wel den ghenen die noch verre is / als die na by is / ende ick sal hem ghesen / spreekt die Heere.

Roma. 10. ver. 12.

Doorwaer daer en is gheen onderschept tusschen den Jode ende den Heyden / want daer is eenen seluen Heere van alle menschen / die daer rijck is teghen allen die hem aenroepen.

Roma. 14. ver. 3. 4.

Die daer etet en sal niet verachten den ghenen die hem van eten onthout / ende die hē van eten onthoudt en sal niet veroorde= len den ghenen die daer etet. Want Godt heeft hem aengenomen. Wie zijt ghy die daer veroordeelt eens anders knecht? hy daer valte ofte valt zijnen Heere: hy sal oock valt staende we= den / want Godt is machrich hem te onderhouden.

Matth. 7. ver. 1. 2. 3. Luc. 6. ver. 37. 38.

Hebt lief uwe vyanden: wilt niet ordeelen ende ghy sult niet ver= ordeelt worden: Wilt niet verdoemen en ghy en sult niet ver= doemt worden. Want met sulcken ordeel als ghy ordeelt / sal men v oock ordeelen / ende met sulcker maten als ghy metet / sal van anderen v oock ghemeten worden. Ghy gheueynsde werpt eerst den balck wt uwer ooghen / en dan sult ghy mer= ken / om wt te worpen den splinter wt der ooghen dijs broe= ders.

Ghedrukt int Jaer ons

Heeren. 1579.

426

2165

Alte und neue

Verordnungen der Kaiserlichen Majestät

in der Kaiserlichen Stadt Wien

im Jahr 1784

Bl. 27. v. 10.

Die Kaiserliche Majestät hat durch diese Verordnung den in der Kaiserlichen Stadt Wien bestehenden

Rom. 10. v. 12.

Die Kaiserliche Majestät hat durch diese Verordnung den in der Kaiserlichen Stadt Wien bestehenden

Rom. 11. v. 4.

Die Kaiserliche Majestät hat durch diese Verordnung den in der Kaiserlichen Stadt Wien bestehenden

Rom. 12. v. 12.

Die Kaiserliche Majestät hat durch diese Verordnung den in der Kaiserlichen Stadt Wien bestehenden

Verordnungen der Kaiserlichen Majestät

im Jahr 1784

Vermaeninghe tot allen liefheb-

bers der vryheydt ende der Reli-
gions-vreden.

Het is tegen alle wetten/rede-
nen/ende alle bescheydenheyt/als daer twee-
derley luyden den Heere pijn te vreesen en
te dienen, (hoe wel dat sulcx met onwetenheyt noch
gheschiedt) nochtans trouwelic na de mate des lichts
welcke sy van Godt ontfanghen hebben, dat d'een
den anderen die kele af steken sal, plonderen/ofte ver-
drucken, alleen om dat sy verscheyden wegghen wan-
delen. Indien daer yemant in duyfternissen is, so sal
men hem manierlijck lichtē, niet met onmatigen ont-
decken vuer verbranden. In dien yemant gheinfec-
teert ende onreyn is, soo sal men hem matelijck met
water wasschen/ ende niet met ouerbloedighen wa-
ter versmooren. In dien daer yemant sieck ofte cranc
is, so sal men hem niet alle neersticheyt besorgen/ en-
de niet in zijne sieckte ende crancheit voort bringen
tot een haestich eynde zijns leuens. In dien daer ye-
mant verdooft ende wt den rechten weghe is, soo sal
men hem wijzen weder te keeren/ ende niet op den
wech vermoorden. Vele menschen segghen hyden
sdaechs: Onse tegenpartijē sijn in duyfternissen/on-
supuer, sieck en verdooft: Maer die selue en bedinckē
niet recht dat zy nochtans oock seer onwetende ende
blindt sijn en sonder alle liefde ende gherechticheyt,
dewyle dat sy andere willen wreedelick en onberm-
hertelijck verbranden/ dooden/ verdincken ofte be-
roouen. Is dat ghesocht de salicheyt van onsen nae-
sten in sulcke eene wilde maniere/ daer wy met lhf en
goet verbonden sijn totter welbaert vā den seluen/
volgende dat generale handschrift en onse ghemey-
ne obligatie: Hebt uwen naesten liefghelijck v seluen?

A v

Ja

Ja daerenteghen so vele in ons is / so verderuen wy
lichaem en siele vandē sulcken / welcke wy door lief-
de ende saechmoedicheydt souden lichtelyck hebben
moghen winnen ende tot onse rechte ghemeynschap
met God bringen, Crich / Dorloghe ofte eenich ri-
gueur / en hebben noyt bequame middelen gheweest
om tot eenicheyt te comen. De ghene die van herten
meynt de kercke ofte ghemeente te vereenighen / die
doet zyn beste om te brengen totten rechten kude
alle de ghene die daer verstroyt zyn : Maer hier te-
ghen, crich ende hardicheydt tenderen ende strecken
haer om die selue te verderuē ende te verdoynen / niet
(seg ick) om dat sy souden wederkeeren / maer om
dat zy niet meer zyn en souden ende tot niet comen.
Dit is een remedie ende medecijne / ergher dan de
sieckte selue : Ja het is eyghentlyck, in die plaetse
darmen twee snaren soude accordeē ende wederom
stellen in haren toon ende gheluyt / d'een van dien af
te snijden ende te breken, door dulheydt ende onver-
duldicheyt, ende also te verderuē het gantsche instru-
ment / van den spele. wat sullen wy dan doen? Ghe-
lyck als redelicke menschen / moeten wy andere ghe-
winnen door redenen, door saechten en liefelicken
wandel ende handel, door een vry Concilie ende ver-
samlinghe, om daer te vertooghen van beyden zyden
haere warachtighe redenen ofte andersins : also heb-
ben ghedaen die Apostelen, also die eerste kercke / al-
so oock alle oude Keyzers begherende eene warach-
tighe Unie ende vrede. De welcke oock door sul-
cken middel altyt daer af eenen goeden wtganck ghe-
hadt hebben. Ende wy en moghen gheensins han-
delen ghelyck sommige nieuwe Bisschoppen doen
welcke verloren hebbende dat gheestelyck sweert
van S. Peter, willen nu haeren toevlucht nemen
ende grijpen aen dat sweert welck de selue Peter te
vozen wtgetrocken hadde om Malchus den dienaar
van

van den hooghen Priester te slaen. Die Paus ende
andere wereltliche Princen ende Heeren / laten by
toe openbare Synagogen van den Joden / die noch
rans van Christo niet en houden ende dat gantsche
nieuwe Testament verwerpen, sullen wy dat selue
weygheren den ghenen die Christum opentlick be-
kennen voor haren Salichmaker, en den seluen pij-
nen na te volghen / al ist noch in dolinghe en met on-
verstant? Ende sullen wy weygeren onsen broeders
ende metborgeren / tgene dat wy toelaten den vren-
den Joden? ende niet aenmercken den ghemeynen
noot / om te verlossen ende te behouden dit onse elen-
dighe Vaderlant van allen twisten / crugh, verderffe-
nisse ende eyndelicke confusie? Die met oprechter
ware ende Coopmanschap omgaet / mach by die ter
benten legghen, alle tijdt ende voor alle menschen.
Doch die met valscher ware ende onrechten goede
handelt / als sy die selue begeeren ten rooghe ende ter
benten te bringhen / so bewijzen sy daer met genoegh,
dat daer gheen bedroch en is in haeren persoonen,
maer dat sy self eerstmael met der valscher waren be-
droghen zijn gheweest. En al waren sy oock self be-
drieghers / so is dat den rechten middel dat sy souden
moghen bekeert worden / als men se by met haerer
coopmanschap laet aen den dach comen : maer zijn sy
self eerstmael in slechticheyt bedroghen / so verdienen
sy wel om openbaer te moghen verschijnen / te dien
eynde dat sy oock opentlick souden moghen verlost
worden van haren abuse ende dolingen. Ten tijde
vander eerster kercken eenen tijdt lanck waren ghe-
boedt ende heymelick onderhouden seer vele vren-
de ende onverdraghelicke heresien, ende dat tot oor-
saken, dat onder groote ende langhe vervolghinghe
der Keyseren / vele heymelicke vergaderingen ghe-
houden zijn / van verscheyden soorten van mensche.
Maer als den grooten Constantijn quam om te reg-
neren /

neren ende ghegheuen hadde vryheyt alle den ghe-
nen die hem seluen tocschreuen den Christelicken na-
me/ het was by rechte ofte by onrechte/ als dan sachs-
men van sonden aen alle die secten te nieten gaen,
ende smelten ghelyck die sneew vooz der Sonnen/
welcke Sneew langhe verborghen was gheweest
als in eene peloncke oft hol. Hebben wy nu wey-
nigher (alsoo wy ons beroemen) om ons vast op
te verlaten, dan die Christenen deden van dien iu-
de? Hebben wy (soo vele hyden daechs roepen)
die waerheydt vooz ons: die stemme der waerheydt
(soo die Schrift betuycht) is stercker dan alle Co-
ninghen. waer by is wel aen te mercken/ dat Ie-
sus Christus (welck daer was die waerheydt selue,
op welke die kercke ghesondeert was) commen-
de in der werelt / om te ouerwinnen die Ministers
ofte Predicanten der loghenen / en is niet ghegaen
roepen den Keyser, noch zijne stadthouders, om
die Schriftgheleerde ende Pharizeen tot den Tem-
pel te drijven: maer hy is ghegaen om die selue te
ouerwinnen dooz die cracht der waerheydt opent-
lijck op den Preeckstoel: Hy maecte dat sy die
Schriftuere beter moesten ondersoecken ende we-
ghen / welke sy oock Preekten / ende daer bene-
uen oock zijne Apostelen nae zijn exemple: waer
dooz vele duyssenden des volcks bekeert zijn ghe-
worden. Alsoo oock in dien wy eene vaste sacke
hebben daer wy ons op betrouwen, waer in Godt
mer ons is / soo moeten wy vymoedich intreden,
ende aen den dach commen om ons volck te onder-
wijsen, ende geheelijck alle Ketterye met der waer-
heydt te wederlegghen. Ende in deser saken sul-
len ons niet verhinderen noch onse victorie cleyn-
der maken, die vrye toeghelaetene oeffeninghen
der verscheyden Religien. want die Hoochduyt-
schen hebben verscheyden Religien / oock in eene
selue

selue stede / ende leuen naer die selue / onder eenen
seluen Keyser / onder die selue wetten ende buyten /
sonder cenighe beroerte ofte beclach. Daerom soo
mach men met der waerheydt segghen / dattet niet
en zijn die verscheyden Religien / maer onse pas-
sien ende affectien die ons verstooren ende opzoer
maken / ia ick darf wel segghen / dattet sulcke passien
ende affectien zijn / welcke van sulcke persoonē meest
commen / die van herten ghen liefde en hebben tot
eenighe Religie / maer haren buyck ende het goet
van deser werelt voor eenen Afgod hebben. Ende
soo vele aengaet die ghehoorzaemheydt welcke men
den Duerhcere schuldich is / soo is den Keyser ghe-
hoorzaemheydt bewesen / hy is gheecrt / hy ontfangt
alle behulp in ghelijcker maten al Duytslandt dore.
Men is den Turck ghehoorzaem (welck daer alder
best weet te regneren) van den Joden ende van den
Christenen / Grieken / ende Latijnsche / oock be-
ter dan van zijn eyghen Turcken selue. Men leest
dat die oude Romeynen / onder verscheyden Go-
den / ende onder ghelijckformighe wetten / hebben
die ondersaten ghehouden in eener maten. Dock
die Heydensche Keyzers self / hebben ghebadt ende
ghevoert groote menichte van heyrachten alleen
van Christenen vergadert / die henlyden oock ge-
wonnen hebben vele wonderbaerlijke stryden.
waer wt soo is ghenoech te mercken ende te ver-
staen / dat alle partijen ten minsten ghouden zijn hen
stil te houden ende in haeren vryen staet te bliuen /
tot dat by vonnisse van een recht onpartydich Con-
cilie die sake besloten waere / om een Religie te hou-
den / ende vertoocht / welcke alleen de beste ware.
want na alle reghelen der Justicien moet men die
Religions-vrede houden / door welcke vryheydt is
toeghelaten ghelijck men moet verdragen die sieckte

A iii

ende

ende cranckheyt / tot darmen die behoorlicke remedie
ende medecine vercreghen heeft en men sal die voor-
ghenoemde vrede gheensins verstoozen / ghelinc men
die sieckte niet en mach verergheren ende verwatē
want alsoo en soude eyndelick die medecine gheen
placse vinden.

Het is hier voor al van nooden in dese tegenwoor-
dighe sake / dat alle menschen van goeden verstande,
liefhebbers Gods / ende zijns woorts / ende bemin-
nende die ghemeyne ruste, dat sy rijpelic aenmerc-
ken ende bedincken dese nabolghende punten en-
de redenen.

1. Ten cersten / die hen hier voormaels beclaecht
hebben van het ghewelt dat hen gheschiedt is ouer
hare consciencien, in welke sy begheerden vryheyt
te behouden: die selue als nu vryheyt vercreghen
hebbende / en behooren eenen anderen die selue voor-
ledene onvryheyt ende slavernijen niet op te leggen.
En in dien zy sulcx doen, wat salmen van hen mogen
segghen / dan dat sy die Religie ende vryheyt buygen
nae hare eygen passien ende affectien / aenghemerckt
dat die boecken van soodanighe menschen vol zijn
van sulck beclach? Ende in dien dese andtwoorden
dat sy die loghenen willen verdrjuen ende tonder
houden / en dat haer wederpartye die waerheyt heeft
ouer vallen ende verdruckt. Daerop staet te segghen,
dat dese questie noch niet ghesolueert en is / ende dat
beyde partyen malcanderen het selue voorwerpen.
Ende daerom voor het cyndelick vonnisse ende sen-
tentie en is gheen van beyden partyen gheoorloft te
procederen by executien / eer den wech ende treyn vā
rechte ghehouden is gheworden.

2. Het is wel waer dat het ooghengemerckt en in-
tentie van allen Christenē moet zijn / om die warach-
tighe religie te boorderē ende die valsche te verwoz-
pen: maer nochtans en machmen niet dan goede
midde=

middelen daer toe ghebruycken. Die middelen zijn,
neerstelick te vercondighen dat woort Gods, broe-
derlick zijnen naesten te onderwijsen, ende door goe-
de exempelen die herten te leeren / eer men beghint
die autaren af te werpen. Ende int corte / na dat exē-
ple van S. Pauwels totten Ephesiē Act. 19. datmen
eer ende meest te niet brenghe die beelgiers dan die
beelden selue. Hier en teghen als men afbreeckt die
Afgodische beelden / so blijft die Afgoderie meer ver-
hardt ende versterckt in het herte des volcx / soo dat
het dickmael wederom beelden oprecht van Mar-
mersteen, daer die te voren maer van Aerde ghebac-
ken waren. Ende daerom beroemt men hem dick-
mael te vergheefs datmen die Papisterie verdoeuen
soude hebben door sulcke wtwendighe beelden en-
de teekenen. Want sy en heeft haer heerschappie niet
binnen de kerckmueren, gelijk zy doet in de herten
der menschen, die daer in soecken hare salicheyt. En-
de dit verkeert af breken der afgoderien ende beelden
is so ongheschickt toeghegaen, datmen heeft begon-
nen gheweldelick af te breken / cermen yemant heeft
begonst te onderwijsen, welck behoort voren te gaē.
Ende daer benueen is dit gheschiedt in sulcker ma-
nieren / dat sy door hare ongheschicktheyt alle crache
des waerheydis ende des woordts Gods verhin-
dert hebben ende te niet ghedaen / ghelijcker wijs als
een Medecijn behoorende eerst eene goede Medecij-
ne den siecken aen te bieden / hem stellen wilde eenen
poignaert op zyn kele, ende den crancken also doet
eenen gronwel ende verschricken hebben van der
Medecijnen als van een vergiftich sentsijn. Maer hier
teghen / in den plaetsen daermen eenen manierlic-
ken wech heeft gebolcht / daer is het volck met saech-
ticheyt onderwisen worden / ende den warachtigen
puer wert daer vermeerderd, waer door Godt be-
wijst hoe dat hy altyt zyn woort seghent / als het ghe-
predickt

A b

predickt wordt na die natuere van den Hemelschen
rijcke/ dat is met soeticheyt, lieffelickheyt ende oot-
moedicheyt / waer alle ghewelt ende forsce buyten
ghesloten blijft.

3 Het principael eynde van den Christenen is die
eere ende glorie Gods/ ende die salicheyt van onsen
naesten / welcke ghelegghen zijn in het vercondigen
ende verbreyden zijns woords ende waerheys in
allen plaetsen. Maer eenighe partye der Religiën
qualijck ofte gheweldelijck tracteren, maect dat al-
le ghehoor der waerheydt gheweyghert werdt,
welck niet alsoo en soude gheschien/ in dien die vry-
heyt toeghelaten werde/ so wel voor d'eene als voor
d'ander partije.

4 Hoe wel dat die Magistraten na allen voorgaen-
den ende wtwyfende rechten, macht hebben/ om het
quaet te weeren/ nochtā en mogen sy sulcx niet doe/
dan met groote aenmerckingen: te weren/ hebbende
eerstmael doen leeren ende bewylen het goet / ende
ouerwonnen met redenen ende rechte het quaet, ge-
lijck Constantinus en Theodosius de Keyzers ghe-
daen hebben, welcke die Tempels van den afgoden
niet gesloten en hebbē/ dan na dat het volck hen be-
gonste te bekeeren door onderwijsinghe. Andersins
hebben sy gheen wettelicke autoriteyt om sulcx te
doen. Hier moet oock aenghemerckt werden dat
veel ghewelts gheschiedt teghen den wille van den
Magistraet der plecken. Ende daer sulcx gheschiedt
is by der autoriteyt vanden Magistraet, daer heeft
men gheen acht ghehad dat sulcken onder-Magi-
strat den generalen staten onderworpen is, ende be-
hoort te bliuen subiect onder den Ouerheeren zij-
ner Prouincien / waer af sy maer een cleyne partye
en is / gheen macht bysonder hebbende, die vryheyt
te breken van den generalen Ouerheeren toeghe-
laten. Vele weynigher behoort het plaetse te heb-
ben/

ben, dat een onder-Overheydt sulcx soude doen / in
Steden ende Dorpen, daer sy gheen Jurisdicte en
heeft. Ende daerom en behoortmen der moedwil-
licheydt des volcx soo vele niet toe te laten, welck
niet meer mate en houdt, dan een opgaende vlam-
me viers. waer dat wel te mercken is dat den wij-
sen man seydt / dat de ghene die niet ghehoorsaem
en is / den rechten ghebode van zynen Oversten,
die werdt ghemeynelijck ghestraft door die rebel-
licheydt van zynen Onderlaet. waer toe gheboeche
moet worden / dat men door suldaenighen middel
oorlake gheeft allen Princen ende Magistraten / om
te lasteren alle Reformatie der Religien / als of sy
contrarie ware teghen alle Overheydt / waer wt
volcht dat den name Christi ghelastert werdt / niet
alleen onder den Heydenen / maer oock onder de
Christenen.

s Aengaende de welbaert ofte qualicbaert der ghe-
meynten / so is daer niet aen te twiselen, of die wel-
baert hangt aen die eenicheydt ende Unie / ende die
qualicbaert ende verderffenisse, hangt aen die ver-
scheydenheyt ende oneenicheyt. Een provincie can
niet bliuen staen / afghesneden wesende door partij-
schap als een ledt van een lichaem ghesneden. En-
de die verderffenisse van een besondere Stadt is al-
tijt bevanghen in die verderffenisse van het gant-
sche Landt int generale / ende van zynen provincien
int particuliere bysonder. want dat gheimeyne en-
de generale bliuende staen, can lyden die particu-
liere ende bysonder verderffenissen: maer dat daer
schijnt het alder vasse te wesen / vergaet altijt met
die gheimeyne verderffenisse. Ende soo is het se-
ker dat die inwendighe borgherlijcke oorloghe
voor die poorten is, in dien men niet en wilt
verdragen oec den anderen in der Religien. En-
de daer en sullen gheen menschen ghebreken om te
bespien

bespien sulcke doersaken om haer profijt daer niet te doen.

Ende om te besnyten int corte: daer en is gheen reden noch goddelicke / noch menschelicke, die ons beweghen mach om die conscientie van eenen anderen in slavernien te brengen: Ja daer teghen, om datmen sulcx ghedaen heeft / soo heeft men die ghereformeerde religie oft gheheel verworpen oft grootelijck doen wijcken, ende nu daer door dat Vaderlant ghebrocht in grooten perickel van eenen inwendighen ende borghelicken crich.

Laet ons dan int generale alle te samen aenmercken dat wy menschen zijn alle Christenen genaemt / alle liefhebbers van ons seluen / van der kercken / ende van den Vaderlande: gheloouende in eenen Godt / bekennde eenen Iesum Christum / begheerende eene reformatie in desen teghenwoordighen staet. Ten eersten, als menschen, laet ons lief hebben: Als Christenen laet ons leeren ende verdragen d'een den anderen: Als liefhebbers van ons seluen, ende van het ghene dat ons aengaet / laet ons begeeren vrede ende eendrachticheyt / ende laet ons in die selue leuen. Die Christelike Kercke verbaelt als wy van Christenen int midden vā den wapenē werden verachters van alle Religie. Laet ons dan verlaten alle strijt en wapenen teghen elcanderen, en laet ons mer tranen en schreyen loopen tot Godt, hē ootmoedelick biddende, dat hy wederom oprechten wille die warachtighe Religie tot zijnder heerlicheydt onder ons. Laet ons alle vriendelick leuen onder malcanderen, d'een den anderen verdragende in zijnder Religien / om alsoo malcanderen met die cracht des waerheys te winnen. Laet ons hier toe accorderen, alle Heeren, Edellieden / Cooplieden, Arbeyders / en van wat state / qualiteyt ofte conditie dat wy zijn / ende alsoo onderhouden cene eendrachtige Religions-
vrede

brede ende eene warachtighe liberteyt ende godde-
lycke Vrijheyt. Sonder welcke wy niet te verwach-
ten en hebben, dan eene confusie/ desolatie/ verderf-
nisse ende val des gantschen Landts ende van ons
seluen.

In dese Religions-brede ende liberteyt/ soo is het
aldermeest, eyndelick ende voor allen dinghen van
nooden dat alle Princen ende Heeren aenbeyden en-
de neersticheyt doen / om die ghemeene Vrede ende
Vrie te onderhouden / ende wat onderscheydts der
Religien te verdraeghen, waer door de ghemeyne
welvaert ende brede niet te cort ghedaen wert, maer
meer een grooter eendrachticheydt te verhoppen is/
daer d'een den anderen met lichtsamenheyt ende ver-
drachtsamenheyt lief heeft, waer wt altyt Godt de
Heere een meerder kennisse ende licht des waer-
heyt's gheeft, dan als men door partyschap ende on-
lichtsamenheyt d'een den anderen wilt verdrucken/
ende die swacke consciencien met gheweldt over-
vallen.

Ich staec oock wel toe in deser saken dat men eene
moderatie ende straffe sal ghebruycken teghen allen
den ghenen van wat Religien dat sy sijn, die eenich-
sins brekende sijn die gemeyne brede ende ruste: En
dat hem een yeghelick ghchouden sal sijn vzedelick
in alles te draghen sonder alle opzoet, tot dat alle dif-
ferenten met een ghemeyn ende billick besluyt sal-
len gheappayseert ende veracordeert sijn: Ende
die anders hier teghen doen, sullen rigozeuselyck
ghestraft werden.

In welcker ghelegghentheyt der saken men oock
een onderscheydt hebben moet van sommighe ver-
scheyden Secten. want dat sommighe van den ghe-
nen, die men wederdoopers noemt/ met harer mey-
ninghe ende leeringhe stryden teghen alle Magi-
straten, noch gheenen Magistraet ofte Ouerheyt in
eene

eene Christenheyt toe laten / en dies volghende wolle
len invoeren eene ghemeynheyt van allen goeden,
dat is gheenſins toe te laten, maer is grootelick te
straffen. Item noch andere leerende vander dryvul-
dicheydt als oft wy dry Goden hadden ofte minners
ten minsten twee verscheyden Goden. Dock vele
Epicureen / Libertijnen / ende D. Nicolaiten grou-
welijcke oncuyscheden ende lasteringhen Godts
voortbringhende, stridende teghen alle rechte ghe-
moeden ende conscientien, ia segghende ende leeren-
de opentlick, dat het licht der conscientien in den
mensche / wt den Duyvel ende van der eerster slan-
ghen is / alle dusdanighe, seg ick, zijn niet te lyden/
ende in gheene Religions-vrede begrepen / maer
zijn vyanden van alle Religie, ende by dien rigo-
reuselick strafbaer / midtsgaders dat sy openbare en-
de oproerighe vianden zijn teghen allen menschelic-
ken gheslachten.

Hier benoemen oock die in slechticheyt ende in een-
boudicheyt / door onweteneheyt verdoert ende met
eenighen erreur ofte dwalinghe bevangen ende be-
droghen zijn / die selue zijn allesins in harer swach-
heyt der conscientien te lyden. want van sulcken is
wel te hopen dat sy sullen bekeert werden / als men-
se tot zijner tijt met die cracht der waerheyt onder-
wijsen sal. Tot welcken allen voor al van nooden
ware een Christelijck / ghemeyn ende vriendelijck
Concilie ende bespreck met allen partijen der Reli-
gien, waer toe gheroepen souden worden alle Lee-
raers der seluer / om alsoo ghehoort te werden / en-
de dies volgende na den woorde Godts ghenozdeelt
oft veroordeelt te worden naer die ghelegghenheyt
der saken. Middeler tijt tot dat sulcks Christelijck
ende ordentlick gheschiede / soo laet ons onsen ghe-
meynen Hemelschen almachtighen Vader bidden/
dat hy alle saken wil disponeren ende schicken nae
zijn

zijn welbedaghen, ende dat hem belienue die ghe-
nade te gheuen allen den inwoonders deses
Nederlands, om samen eendrachtelick
te leuen / in eene goede Unie / ac-
cord ende Religions-
vredc. Amen.

¶ ¶ ¶ ¶

De Koninklijke Bibliotheek
van de Koninklijke Academie
van Wetenschappen, Letteren
en Schone Kunsten
te Amsterdam
Afdeling Manuscripten
No. 1584

valleß: Civ. 1584

